

Barnkonsekvensanalys

Betyg och resultat i gymnasieskolan 2021

Innehållsförteckning

1.	SAMMANFATTNING	3
2.	INLEDNING	3
3.	BAKGRUND	3
	SYFTE OCH FRÅGESTÄLLNING	4
4.	METOD	4
5.	KARTLÄGGNING OCH BESKRIVNING	5
	LAGSTIFTNING.....	5
	BARNKONVENTIONEN.....	6
	STYRDOKUMENT	7
	FORSKNING	7
	ELEVBAROMETER 2019–2021	14
6.	RÖSTER	15
	ELEVERNAS RÖSTER	15
	VERKSAMHETENS RÖSTER.....	19
	VAD BEHÖVER ELEVERNA FÖR ATT LÄTTARE NÅ MÅLEN?	19
	VILKA UTMANINGAR FINNS DET I DAG?.....	20
7.	ANALYS	21
	ELEVER	21
	LÄRARE OCH SPECIALPEDAGOGER.....	23
	REKTORER.....	24
8.	BEDÖMNING AV ELEVERS BÄSTA OCH FÖRSLAG TILL BESLUT	26
9.	BESLUT	28
10.	LITTERATURLISTA	29
	BILAGA	30

1. Sammanfattning

Barnkonsekvensanalysen visar att eleverna i högre grad eftersöker mer varierad och intresseväckande undervisning, men även en undervisning som är mer motiverande och med bättre koppling till nutid. Eleverna menar att lärarnas ledarskap, engagemang, stöd och anpassning leder till ökad studiero. Lärarna säger att kvaliteten på undervisningen kan utvecklas och förbättras genom kollegialt lärande, ledarskapet i klassrummet samt ökat samarbete kring undervisning. Lärarna ser att det krävs flexibilitet kring elever och undervisning för att ge elever så bra förutsättningar som möjligt att klara målen. Rektorer beskriver att dagens utmaningar bland annat finns i det låga meritvärdet in till gymnasiet samt bristande kunskaper i svenska språket. Rektorer ser att lärarna behöver mer organiserad tid till att möta de elever som inte klarat ämnen på grundskolan. Vidare finns det behov av att arbeta med det systematiska kvalitetsarbetet genom fördjupad analys, kontinuerlig uppföljning och utvärdering.

2. Inledning

I all utbildning ska barnets bästa vara en utgångspunkt enligt 1 kap 10 § skollagen. En barnkonsekvensanalys är en prövning av barnets bästa och görs för att säkerställa att barns rättigheter finns med i beslutsfattandet inom en verksamhet.

Utifrån ett barnrättsperspektiv ses barn som bärare av rättigheter och barnkonventionen är redan transformerad in i skollagen. Transformation innebär att nationella lagar ändras och anpassas till konventionens bestämmelser. De rättigheter som betonas är a) rätten till lika tillgång till utbildning, b) rätten till lika kvalitet i utbildning och c) rätten till kompensatoriska åtgärder som tar hänsyn till barnens olika förutsättningar.

I denna barnkonsekvensanalys har fakta inhämtats från bland annat barnkonventionen, lagar och förordningar, myndighetsföreskrifter, Halmstads kommuns övergripande styrdokument samt gällande forskning och erfarenhetsbaserad kunskap. En viktig del har varit att inhämta synpunkter från elever, men även lärare, specialpedagoger och rektorer.

3. Bakgrund

Förvaltningschefen Ewa Kristensson tog under våren 2020 beslutet att genomföra en barnkonsekvensanalys där cirka 1 200 gymnasieelever svarade på frågor kopplade till utbildning, hälsa och framtid. Analysen mynnade ut i ett antal beslut som skulle säkerställa elevernas utbildning. Ett av besluten var att använda barnkonsekvensanalys som en metod i det fortsatta utvecklingsarbetet. Denna syftar till att säkerställa barnets bästa enligt barnkonventionen. Metoden går i linje med kommunfullmäktiges plan för den inkluderande kommunen, som bland annat specificerar:

Barnets bästa ska komma i första hand och beaktas i alla åtgärder och beslut som rör barn. Barnkonventionen knyter samman vårt gemensamma arbete för barn och unga. Vi vet att möjligheterna till en bra start i livet ökar genom ett systematiskt barnrättsarbete. Lagstiftningen understryker kraven på oss som kommun. Men den ger framför allt en möjlighet att förstärka det vi redan gör bra och samlas kring sådant som behöver förbättras.

I utbildnings- och arbetsmarknadsnämndens verksamhetsplan 2021 med sikte på 2026 har följande mål beslutats:

I Halmstads gymnasieskola och vuxenutbildning ska måluppfyllelsen öka genom likvärdiga förutsättningar och en utvecklad undervisning.

Denna barnkonsekvensanalys har sin utgångspunkt i detta nämndmål och riktar in sig på området betyg och resultat i gymnasieskolan.

Barnkonsekvensanalysen blir en del i arbetet att göra det systematiska kvalitetsarbetet tydligare, mer strukturerat och fördjupat, för att säkerställa att verksamhet genomförs ändamålsenligt, kvalitativt och med god ekonomisk hushållning.

Statistik från år 2020 visar bland annat att måluppfyllelsen behöver öka i ämnena matematik, engelska, svenska samt svenska som andraspråk. Utbildnings- och arbetsmarknadsförvaltningen beslutade därför att dessa ämnen skulle ligga till grund för denna barnkonsekvensanalys.

Syfte och frågeställning

Denna barnkonsekvensanalys för ökad måluppfyllelse inom området betyg och resultat har fyra ämnen i fokus. Det är matematik, engelska, svenska och svenska som andraspråk. Syftet är att samla in information från elever, lärare, specialpedagoger och rektorer för att göra en helhetsbedömning för att på bästa sätt utveckla undervisningen och höja måluppfyllelsen.

Följande frågor söker vi svar på:

- På vilket sätt kan antalet fler behöriga elever öka inom gymnasieskolan?
- Hur kan fler elever nå examen?
- Hur säkerställer vi barn och ungas rättigheter?

4. Metod

Semistrukturerade intervjuer har använts i denna barnkonsekvensanalys för att lyssna in elevers, lärares, specialpedagogers och rektorers synpunkter och erfarenheter om undervisning. Initialt tillfrågades 50 elever i Halmstads kommunala gymnasieskolor, vilka blev utvalda av respektive gymnasieskolas rektorer och lärare. Urvalet av elever utgick från olika årskurser, program och kön. Både elever från gymnasieskolan och gymnasiesärskolan ingick i urvalet. 25 elever av de 50 tillfrågade valde att delta. Ytterligare 6 elever utvalda av rektor tackade ja till intervju vid ett senare tillfälle. Utöver eleverna tillfrågades 14 lärare och specialpedagoger samt 3 rektorer om de ville delta. Det totala utfallet blev att 31 elever, 12 lärare och specialpedagoger samt 3 rektorer intervjuades.

Eleverna, lärarna, specialpedagogerna och rektorerna informerades om syftet och metoden med denna barnkonsekvensanalys via e-post. Även intervjufrågorna skickades ut i e-postmeddelandet. Kontakt upprättades för tid för intervju.

Alla intervjuer gjordes via Teams. Eleverna intervjuades i fokusgrupper med 5–6 elever i varje grupp. Tid för intervju var cirka 45 minuter. Två kvalitetsutvecklare från utbildnings- och arbetsmarknadsförvaltningen deltog där en person ställde frågor och den andre personen antecknade. I den andra omgången gjordes en fokusgruppsintervju med fyra elever och enskilda intervjuer med 12 lärare och 3 rektorer. Intervjuerna varade i 30–50 minuter. En kvalitetsutvecklare ansvarade för att ställa frågor och antecknade det som sades. Från gymnasiesärskolan deltog 9 elever och de intervjuades i grupp tillsammans med 3 närvarande lärare.

Intervjuerna ligger till grund för bedömning av insatser på huvudmannanivå. Beslut om insatser i barnkonsekvensanalysen görs av förvaltningschef.

5. Kartläggning och beskrivning

En barnkonsekvensanalys är en prövning av barnets bästa, vilket innebär att relevant information behöver inhämtas för att utifrån en helhetsbedömning kunna fatta bästa möjliga beslut för barnet. Aktuell lagstiftning, styrdokument och forskning ligger till grund i denna barnkonsekvensanalys.

Lagstiftning

Den lagstiftning som är aktuell i denna barnkonsekvensanalys redovisas i detta avsnitt.

1 kap 4 § skollagen

Utbildningen inom skolväsendet syftar till att barn och elever ska inhämta och utveckla kunskaper och värden. Den ska främja alla barns och elevers utveckling och lärande samt en livslång lust att lära. Utbildningen ska också förmedla och förankra respekt för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som det svenska samhället vilar på.

I utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Utbildningen syftar också till att i samarbete med hemmen främja barns och elevers allsidiga personliga utveckling till aktiva, kreativa, kompetenta och ansvarskännande individer och medborgare.

1 kap 9 § skollagen

Utbildningen inom skolväsendet ska vara likvärdig inom varje skolform och inom fritidshemmet, oavsett var i landet den anordnas.

1 kap 10 § skollagen

I all utbildning och annan verksamhet som rör barn ska barnets bästa vara utgångspunkt. Med barn avses varje människa under 18 år.

Barnets inställning ska så långt det är möjligt klarläggas. Barn ska ha möjlighet att fritt uttrycka sina åsikter i alla frågor som rör honom eller henne. Barnets åsikter ska tillmätas betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad.

3 kap 2 § skollagen

Alla barn och elever i samtliga skolformer och i fritidshemmet ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål. Elever som till följd av en funktionsnedsättning har svårt att uppfylla de olika kunskapskrav eller kravnivåer som finns ska ges stöd som syftar till att så långt som möjligt motverka funktionsnedsättningens konsekvenser. Elever som lätt når de kunskapskrav som minst ska uppnås eller de kravnivåer som gäller ska ges ledning och stimulans för att kunna nå längre i sin kunskapsutveckling.

Barnkonventionen

Barnkonventionen ska ses som hel och odelbar och artiklarna är beroende av varandra. De fyra grundläggande principerna är artiklarna 2, 3, 6 och 12. Varje princip har en självständig betydelse men ska också vara vägledande vid tolkningen och tillämpningen av de övriga bestämmelserna i barnkonventionen och kan bidra till förståelse till skollagen.

Artikel 2

Alla barn i landet har en likvärdig rätt till alla rättigheter oberoende av status och var i landet de bor. Inget barn får diskrimineras.

Artikel 3

Principen om barnets bästa innebär bland annat att när ett enskilt barn eller en grupp barn kommer att påverkas av ett beslut, måste beslutsprocessen innehålla en utvärdering av eventuella positiva eller negativa konsekvenser för barnet eller barnen. I beslutet ska beslutsfattaren dessutom motivera på vilket sätt hänsyn har tagits till barnets bästa, det vill säga vad som beslutsfattaren ansett vara barnets bästa, vilka kriterier detta grundas på och hur barnets intressen vägts mot andra intressen.

Artikel 6

Barnets rätt till liv, överlevnad och utveckling är kopplad till flera artiklar i konventionen som handlar om barnets rätt att få sina grundläggande behov tillgodosedda, bland annat enligt artiklarna 19, 23, 24, 27, 28 och 31.5. Barnet har rätt till fysisk, psykisk, andlig och moralisk utveckling.

Alla barn har rätt att utvecklas och rätt till utbildning som syftar till att utveckla barnets fulla möjligheter i fråga om personlighet, anlag och fysisk och psykisk förmåga samt för att förbereda barnet för ett ansvarsfullt liv i ett fritt samhälle. Utbildningen ska enligt artikel 29 syfta till att utveckla respekt för mänskliga rättigheter och grundläggande friheter samt för principerna i Förenta nationernas stadga.

Artikel 12

Barnet har rätt att fritt uttrycka sina åsikter i alla frågor som rör barnet. Barnet är bärare av rättigheter och ska vara delaktig och ha inflytande över sitt liv. Artikel 12 kräver inte enbart att

barnet ska få uttrycka sina åsikter, utan åsikterna ska dessutom anses ha betydelse i förhållande till barnets ålder och mognad.

Med ”fritt” avses att barnet har en rättighet att framföra sina åsikter, inte en skyldighet. Barnet kan därför säga nej. Det är viktigt att barnet får information om vad hen förväntas ha en åsikt om och det är av vikt att barnet får återkoppling. Rätten att få sin åsikt hörd är inte beroende av ålder. Vilken vikt åsikten ska få beror på en bedömning av ålder och mognad som enbart kan göras efter att barnet har kommit till tals.

Artikel 28

Barnet har rätt till utbildning.

Artikel 29

Skolan ska hjälpa barnet att utvecklas och lära barnet om mänskliga rättigheter.

Styrdokument

Läroplanen

I skollagens 1 kap 8 § ”Likvärdig utbildning” står det att alla ska, oberoende av geografisk hemvist och sociala och ekonomiska förhållanden, ha lika tillgång till utbildning i skolväsendet om inte annat följer av särskilda bestämmelser i denna lag.

Lagtexten är tagen ur läroplanens del gällande skolans värdegrund och uppdrag som berör en likvärdig utbildning samt rättigheter och skyldigheter.

Läroplanerna (Lgr11 och Gy11) uttrycker att eleverna ska möta respekt för sin person och att skolan ska sträva efter att vara en social gemenskap som ger trygghet och ger lust till att lära. I läroplanens övergripande mål och riktlinjer står det att alla som arbetar i skolan ska arbeta för att:

- ge stöd och stimulans till alla elever så att de utvecklas så långt som möjligt
- uppmärksamma och stödja elever som är i behov av extra anpassningar eller särskilt stöd
- samverka för att göra skolan till en god miljö för utveckling och lärande

Forskning

Undervisning

God undervisning innefattar goda ämneskunskaper som förmedlas ut genom medvetna urval utifrån elevernas förutsättningar och utvecklingsbehov.¹ Den undervisning elever får påverkar elevers lärande och prestationer. Forskning visar att 30 % av den undervisningsnivå som eleverna får förklarar varför elever klarar sig olika bra i skolan.²

Undervisning kan synliggöras genom lärares praktiktäna undervisning och utforskande förhållningssätt, där elevers varierade behov tas som utgångspunkt och där konkreta aspekter av

¹ Håkansson, Utmärkt undervisning (Lund: Natur och Kultur 2020)

² Skolverket (2021). Att arbeta med individuella stödinsatser i gymnasieskolan. Fokus på skyndsamtet, helhetsperspektiv och elevdelaktighet

undervisning och elevresultat granskas i syfte att optimera elevers möjligheter att lära.³ Grunden för formande av undervisning handlar om att lärare enskilt eller i grupp systematiskt och kontinuerligt analyserar hur lärande möjliggörs för de elever de har i sina klassrum. Analysen innefattar identifikation av elevernas styrkor, möjligheter och intressen. Analysen ska visa på svårigheter och behov men även kunskap om undervisningsmetoder, såväl generella som mer ämnesspecifika. Analysen ska även ge kunskap om aktuell elevgrupp och de varierade behov som finns.⁴ Undervisningen utgörs av vad läraren vet om elevernas kunskap och behov.

Formativ undervisning sätter fokus på hur undervisning utforskas, utvecklas och formas utifrån vad lärare vet om eleverna och elevernas behov, samt utifrån vad de ser i sin undervisnings- och klassrumspraktik. En självklar hörnsten är att eleverna ses som ”den utlösande faktorn” för analys och formande av undervisning. Det handlar i hög grad om att utgå från elevernas kunskapsutveckling och resultat i skolan, men inte enbart det. Läraren behöver också vara nyfiken på elevernas upplevelser av undervisning, deras värld och möjliga anledningar till att de agerar och presterar som de gör.⁵ Sammantaget kräver undervisning att elever får rätt förutsättningar till lärande både före, under och efter lektion. Undervisningsnivån i klassrummet har inverkan på elevers prestation och lärande.

God och framgångsrik undervisning har fyra betydelser.⁶ Den första dimensionen är undervisningens måldimension som innebär tydligt sammanhang mellan mål och aktiviteter tillsammans med den pedagogiska kommunikationen och följs upp. Den andra dimensionen är den kognitiva dimensionen som betyder att innehållet i undervisningen är väl avpassat efter förförståelsen hos eleven. Den är utmanande, leder mot progression och stimulerar till högre tänkande. Den tredje dimensionen, undervisningens sociala dimension, handlar om ett inkluderande klimat byggt på tillit och respekt för varje elev med ett ledarskap som skapar studiero och engagemang hos eleverna. Den bygger på lyhördhet och respekt. Den fjärde och sista dimensionen, undervisningens lärmiljö, utgår från att undervisningen är balanserad utformad och organiserad. Här ingår även olika praktiska övningar, det vill säga lärande strategier där elever får möjlighet att öva och ta emot feedback, som innebär återkoppling för att förbättra sina resultat. Den är välstrukturerad och där elevers röster tas tillvara på i undervisningen. Åtta aspekter definieras som framgångsrik undervisning:⁷

1. Lärare som skapar trygga och förlåtande lärmiljöer
2. Lärare som skapar relationer byggda på ömsesidig respekt
3. Lärare som delar ansvaret för lärande med eleverna
4. Lärare som anpassar undervisning till klasser och individer
5. Lärare som kommunicerar att lärande är möjligt för alla
6. Lärare som visar sin passion för undervisning och lärande
7. Lärare som utformar lektioner som skapar motivation
8. Lärare som betonar kunskapens användarvärde framför formella krav

³ Skolverket (2021).

⁴ Skolverket (2021).

⁵ Hirsh (2021). Att forma undervisning som möter elevernas behov. Skolverket.

⁶ Håkansson (2020).

⁷ Hirsh (2021). *Relationellt ledarskap i klassrummet. Så skapas magi*

Undervisningsuppdraget och läraryrket består av tre dimensioner; vad, när och hur.⁸ Den avgörande faktorn för undervisningsuppdraget finns mellan dessa tre dimensioner i undervisningen och är av stor betydelse för framgångsrik undervisning. Vad-dimension innebär lärarens ämneskunskaper. Hur-dimension innefattar didaktiska och metodiska aspekter. När-dimension inkluderar relationella, affektiva och etiska aspekter, vilka kan sammanfattas med en pedagogisk eftertänksamhet.⁹

Varierad undervisning

En varierad undervisning handlar om att läraren varvar mellan teori och praktik på lektionen. Det är en undervisning som har inslag av både utmanande och inspirerande karaktär. Utgångspunkten för undervisningen är att den ska bidra till elevers självständighet och stimulera kreativitet och fantasi.¹⁰ Variation i undervisningen är den allra viktigaste aspekten för att skapa motivation i klassrummet.¹¹ De elever Hirsh intervjuat säger just att varierande undervisning är helt centralt och leder till roligare lektioner och mer ork. Det är viktigt att eleverna får träna och arbeta med det som läraren har gått igenom på lektionen. Resultatet av Hirshs undersökning visar att elever vill använda hjärnan, sinnen och kropp samt göra problemlösningar. Samtidigt måste variationen i undervisningen riktas till hela klassen, men där individuella behov finns inräknade.¹²

Utöver att undervisningen ska vara varierad ska den även knyta an till verkligheten och den värld eleverna känner igen sig i, samtidigt som den innehåller anpassningar. Ett fördjupat lärande innefattar ett lärande kopplat till elevernas ämnen och frågor som berör dem själva och framtiden.¹³

*Create learning driven by curiosity where “learners are infiltrators and shapers of the future”.
This means working on real issues of relevance to themselves and the world.¹⁴*

Stimulans och utmaningar

Enligt skollagen ska alla elever få det stöd och den stimulans de behöver för att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling. Vad stöd och stimulans innebär förklaras i propositionen ”Den nya skollagen för kunskap, valfrihet och trygghet” (2009/10:165), som betonar att ”alla barn och elever ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål”. För att uppnå detta förutsätts en god undervisning och lärmiljö som stimulerar och motiverar elever och tar till vara deras lust till lärande, oavsett förmågan till att nå kunskapskraven.

Skolinspektionens¹⁵ rapport visar vad elever i årskurs 2 på gymnasiet över en tio års period tycker gällande påståendet ”skolarbetet är intressant”. Hos eleverna ökade andelen som instämde från 70 % under vårterminen 2012 till 73 % under vårterminen 2020.

⁸ Hirsh (2020). *Att forma undervisning som möter elevernas behov*.

⁹ Hirsh (2020).

¹⁰ Håkansson (2020).

¹¹ Hirsh (2021).

¹² Hirsh (2021).

¹³ Fullan, Quinn, McEachen (2019). *Deep learning. Engage the world, change the world. Corwin*.

¹⁴ Fullan, Quinn, McEachen (2019). *Deep learning. Engage the world, change the world. Corwin* (2019) s. 14

¹⁵ Skolinspektionen *Tio år av elevers röster. Skolenkät 2010–2020*

Hjälp och stöd

Alla elever har rätt att nå så långt som möjligt i sin kunskapsutveckling utifrån sina förutsättningar. Utöver den hjälp elever får i den ordinarie undervisningen, kan skolan besluta om att sätta in extra stödinsatser. Enligt skollagen (5 kap. 5-6 §§) har skolan skyldighet att så långt det är möjligt ge extra anpassningar och särskilt stöd till de elever som har svårt att nå kunskapskraven.

Skolinspektionens rapport¹⁶ visar att de flesta elever i årskurs 2 på gymnasiet upplever att de får hjälp och stöd i skolarbetet när de behöver. Resultatet för ”Mina lärare hjälper mig i skolarbetet om jag behöver det” visade att 41 % av eleverna under vårterminen 2020 instämde helt och hållet i detta påstående.

Lärandeidentitet

Elever som känner tilltro till sin egen förmåga att lära, har strategier för att ta sig an lärandet samt utvecklar kreativitet och problemlösningsförmåga har en positiv lärandeidentitet.¹⁷ Undervisning och motivation är en viktig del i elevers lärandeidentitet.

Det som framhålls i forskningen är alltså vikten av att eleverna möter en socialt stödjande undervisning och ett klimat där höga förväntningar kombineras med motiverande budskap som premierar ansträngning.¹⁸

Elever behöver utmanas, lära sig strategier och förmågor för att komma vidare i sin inläring och kunskapsutveckling. Läraren behöver därför utmana och hjälpa eleverna att utveckla en positiv lärandeidentitet genom att använda nya begrepp, dels att skapa goda tankevanor, dels att experimentera.¹⁹ Metakognition är de tankar man har över sitt eget lärande och tänkande som även är en viktig del i elevens kunskapsutveckling. Att aktivera och engagera elever i sitt eget lärande kan ge stor effekt på elevens egen progression.²⁰ Forskning visar att effektiva elever är självreglerande och elever som får träning i metakognition ökar sina resultat. De sju stadierna i undervisningsmetoden IMPROVE har visat god effekt inom matematiken.²¹

Elevers lärande och läraridentitet skapas tillsammans med andra i klassrummet genom ett aktivt kommunicerande. Det som hämmar elevers progression i undervisningen är bristen på kommunikation, vilket kan leda till att elever upplever kommunikationsfruktan, ängslan och oro av att svara fel, bli bedömda eller försvara ett betyg. Allt är kopplat till låg kommunikationskvalitet och tidslängden för kommunikationen i klassrummet. Elever med hög oro når sämre betygsresultat.²² Hög klassrumskommunikation i kombination med utmaningar och varierande undervisning leder till ökad stimulans, vilket i sin tur skapar goda chanser för ökade elevresultat.

¹⁶ Skolinspektionen (2021).

¹⁷ Philgren (2020).

¹⁸ Håkansson *Utmärkt undervisning*. (Lund: Studentlitteratur, 2020) s. 157

¹⁹ Håkansson (2020).

²⁰ William (2021).

²¹ William (2021).

²² Håkansson (2020).

Korrelationen mellan hög motivation och höga resultat stämmer inte enligt forskningen. I stället handlar det om att motivation är ett resultat av prestationer.²³ Det går inte att knyta motivation till läraren eller eleven, i stället är det kopplingen mellan elevens förmåga och utmaningen i den specifika uppgiften som är avgörande. Det bör tilläggas att uppgiften som ges måste ge viss grad av utmaning för att nå motivation. Är utmaningen för stor finns risk att eleven ger upp och i stället siktar mot lägre satta mål som eleven vet den kan uppnå eller helt strunta i uppgiften för att undvika misslyckande.²⁴

Relationer

Lärandet beskrivs inte enbart utifrån undervisningsmetoder, undervisningsmaterial, lärarens didaktik eller elevens egen förmåga, utan det som avgör lärandet är med vilken kvalitet det är på samtalet mellan lärare och elev. Undervisning och lärande ses som relationell process. Relationellt ledarskap bygger på teorin om relationell pedagogik där meningsskapandet uppstår i interaktionen mellan läraren och eleverna.²⁵ Kunskapande uppstår genom den kvalitet och karaktär som samtalet utgör mellan lärare och elev.

Lärare behöver kunna skapa positiva relationer till och mellan sina elever, men också ha tydliga förväntningar och normer. Likaså behöver läraren ha en tydlig undervisningsstruktur som når eleverna på rätt nivå, vilket är en komplex uppgift.²⁶

Faktorer för välbefinnande i skolan

Skolverkets rapport visar på sambandet mellan faktorer för välbefinnande, hälsa och lärande.²⁷ Första området kring vad som påverkar elever rör skolans organisation och miljö, både på struktur- och processnivå. Det andra området är sociala relationer, till exempel kamrat- och lärarrelationer. Det tredje området gäller möjligheter till inflytande och att kunna påverka sin skolsituation. Det fjärde området rör hälsostatus.

Inom flera områden bekräftas en trend av minskad trivsel i skolan, upplevd hög arbetsbelastning i skolarbetet och ökad stress i samtliga åldersgrupper. Det finns därför anledning för verksamheter att diskutera elevers upplevelser av skolarbetet och skoluppgifterna, deras upplevda stress samt hur deras trivsel kan förstås i relation till krav, lärmiljöer och undervisning, för att främja hälsa och lärande. Det täta sambandet mellan hälsa och lärande blir tydligt när det gäller barn och unga med psykisk ohälsa.²⁸

Friskfaktorer för relationen mellan lärande och psykisk hälsa är känslan av delaktighet i lärandet, tillfredsställelse, kompetens samt stödjande relationer med lärare och med kamrater. Riskfaktorer är negativa erfarenheter av provsituationer, prestationskrav och stress, negativa bedömningar, exkludering, trakasserier samt bristande relationer med lärare.²⁹

²³ William (2021).

²⁴ William (2021).

²⁵ Hirsh (2020)

²⁶ Hirsh (2020)

²⁷ Skolverket *Hälsa för lärande - Lärande för hälsa* (Stockholm: Skolverket, 2019)

²⁸ Skolverket (2019)

²⁹ Skolverket (2019)

Elevers uppfattning av skolans miljö påverkas av deras upplevelser av prov, bedömningar, krav och prestationer.

Hög grad av delaktighet i klassrummet och i undervisningen, stöd från lärare, kamrater och föräldrar samt upplevd socioekonomisk status visade sig samtliga vara associerade med positiv hälsa. Av särskild vikt för elevers upplevda hälsa var upplevd delaktighet i klassrummet samt det upplevda stödet i skolan från till exempel lärare.³⁰

Kollegialt lärande

För att undervisningen ska förbättras behöver lärare samtala och samarbeta genom kollegialt lärande. I framgångsrika skolor utgör kommunikationen mellan lärare av en "kritiskt undersökande kommunikation om elevernas lärande och varandras undervisning i ett öppet och tillitsfullt klimat".³¹ I en skolkultur där samverkan och kommunikation fungerar väl samarbetar lärare genom att konkret pröva olika undervisningsmodeller för att se om de kan leda till ökad måluppfyllelse hos eleverna.³² Ett välutvecklat kollegialt lärande kräver uppriktighet och transparens.

Att få till ett bra kollegialt arbete kräver öppenhet och kommunikation. På de skolor som inte lyckas fullt ut råder det en sårbar kultur där lärare planerar och genomför var för sig och samtalar väldigt lite med varandra. På framgångsrika skolor finns ett stort samarbete och kommunikation med fokus på att anpassa undervisningen för elever som har svårare att uppnå kunskapsresultat.³³

Forskare inom det kollegiala lärandet eller professionella och lärande gemenskaper pekar ut fyra kännetecken där professionella lärare arbetar ihop kring lärande och professionell utveckling. De fyra kännetecknen är gemensamma värderingar och syften, kollektivt fokus på elevers lärande, samarbetsinriktade och koordinerade ansträngningar för att förbättra elevers lärande och till sist strategier såsom observationer, problemlösning, ömsesidigt stöd, rådgivning samt lärare som undervisar lärare.³⁴ En förutsättning för att lyckas med ett kollegialt samarbete kräver att läraren själv vänder blicken inåt mot sin egen undervisning.

Den viktigaste nyckeln till ökad måluppfyllelse och goda skolresultat är att lärare kollaborativt utforskar sin egen undervisnings- och klassrumspraktik. Lärare beskrivs som en slags aktionsforskare där det kontinuerliga utforskandet av den egna praktiken ska förstås som ett förhållningssätt snarare än en aktivitet som utförs någon enstaka gång. Förbättringsarbetet tar plats i den egna praktiken, där lärarna själva ställer frågorna utifrån behov som de ser eller upplever.³⁵ Det räcker dock inte bara med lärares engagemang för att nå framgång genom ett kollegialt lärande, utan både rektorer och elever är en del i det arbetet.

Barnkonsekvensanalys 2020

Barnkonsekvensanalysen gällande elevers rätt till utbildning, hälsa och utveckling under coronapandemin³⁶ visar på både positiva och negativa konsekvenser för elever med

³⁰ Skolverket *Hälsa för lärande - Lärande för hälsa* (Stockholm: Skolverket, 2019), s. 74.

³¹ Blossing (2021) s. 308

³² Blossing (2021)

³³ Blossing (2021)

³⁴ Håkansson (2020)

³⁵ Hirsh (2021)

³⁶ Barnkonsekvensanalys *Elevers rätt till utbildning, hälsa och utveckling under Corona pandemi* (2020)

distansundervisning. De positiva aspekterna handlar bland annat om att elever som inte vill eller har förmåga att ta utrymme i klassrummen, har fått möjlighet att kommunicera via digitala verktyg på ett sätt som tilltalar dem. Vissa elever med funktionsvariationer har fått nya möjligheter då de tack vare digitaliseringen upplever att deras funktionsvariationer inte syns på samma sätt och därigenom inte upplevs som lika hämmande. Digitaliseringen har också kompenserat osynliga eller små funktionsvariationer, exempelvis hos elever som behöver lite längre tid för att utföra en uppgift. Tack vare digitaliseringen har dessa elever upplevt mindre utsatthet och större kontroll över sin inläringssituation.

Bland de negativa konsekvenserna med distansundervisning som framkom var att det digitala rummet har begränsningar avseende interaktion och kommunikation. Avsaknaden av ögonkontakt med andra samt bristen på kroppsspråk hämmar det sociala samspelet. De negativa konsekvenserna förstärktes även genom att det saknades regler och rutiner för den digitala kommunikationen. En del elever klarade inte av egenansvaret och den ökade arbetsbördan. Kursmålen är inte uppbyggda för studier på distans och lärarna har därmed haft svårt att variera uppgifterna. Konsekvensen blev att eleverna upplevde studierna som monotona. Studiesituation och studiero påverkades också negativt.

Över lag anser majoriteten att undervisningen har fungerat bra under coronapandemin. Det som inte har fungerat och som både elever och lärare uppger att de har saknat är den sociala interaktionen. Både elever och lärare lyfter betydelsen av det fysiska mötet i skolan. Skolans funktion som en social mötesplats och en plats för både lärande och att utvecklas som människa har saknats av många.

Barnkonsekvensanalys kring psykisk hälsa

Den barnkonsekvensanalys som har genomförts avseende utbildnings- och arbetsmarknadsnämndens målområde psykisk hälsa år 2021³⁷, visar att distansundervisning har påverkat elevernas lärande och bidragit till inaktivitet och långtråkiga dagar hemma. Detta har medfört svårigheter till motivation och att se det roliga i undervisningen. Även om själva undervisningen kunde vara bra och läraren var engagerad, så är formatet inte tillräckligt för att skapa sammanhang för majoriteten. Eleverna har upplevt ökad oro och krav under pandemin.

En viktig faktor som lyftes av eleverna var att förhållningssättet hos den undervisande läraren antingen kunde främja inkludering eller bidra till exkludering. I undervisningssituationer har även mobiltelefoner distraherat elevernas fokustid.

En skyddsfaktor som unga lyfter är vikten av sociala relationer. När unga får komma med åtgärder som kan förbättra den psykiska hälsan så handlar dessa om behovet av fler sociala sammanhang, kunna umgås med vänner, hitta nya vänner och att skolan behöver skapa fler sammanhang också över programgränser i skolan. De bekräftar vikten av goda relationer mellan lärare och elever, där de pekar på vikten av skapandet av grupptillhörighet och sammanhang i sin klass.

³⁷ Barnkonsekvensanalys *Psykisk hälsa* (2021)

Elevbarometer 2019–2021

Varje år svarar alla elever i Halmstads gymnasieskolor på ”Elevbarometern”, som är en skolövergripande elevenkät. I det här avsnittet redovisas några av de svar som kommit in under perioden 2019 till 2021. Svarsfrekvensen har varierat från år till år. År 2021 var antalet svaranden 2 210 elever, vilket är en svarsfrekvens på 71,45 %. År 2020 var antalet svaranden 1 889 elever, vilket är en svarsfrekvens på 64 %. År 2019 svarade 1 986 elever, vilket är en svarsfrekvens på 72 %. Resultaten som redovisas utgår från svaren ”instämmer delvis” och ”instämmer helt”.

På frågan ”Mina lärare använder olika undervisningsmetoder i undervisningen inom en och samma kurs” visade resultatet följande:

- År 2021 svarade 48 % av eleverna ”instämmer delvis” och 40 % av eleverna ”instämmer helt”.
- År 2020 svarade 50 % av eleverna ”instämmer delvis” och 36 % av eleverna ”instämmer helt”.
- År 2019 svarade 23 % av eleverna ”instämmer delvis” och 38 % av eleverna ”instämmer helt”.

På frågan ”Mina lärare går igenom målen med undervisningen så att jag förstår dem” visade resultatet följande:

- År 2021 svarade 46 % av eleverna ”instämmer delvis” och 46 % av eleverna ”instämmer helt”.
- År 2020 svarade 48 % av eleverna ”instämmer delvis” och 43 % av eleverna ”instämmer helt”.
- År 2019 svarade 45 % av eleverna ”instämmer delvis” och 44 % av eleverna ”instämmer helt”.

På frågan ”Jag får det stöd jag behöver för att uppnå betyg E i alla kurser” visade resultatet följande:

- År 2021 svarade 24 % av eleverna ”instämmer delvis” och 68 % av eleverna ”instämmer helt”.
- År 2020 svarade 24 % av eleverna ”instämmer delvis” och 68 % av eleverna ”instämmer helt”.
- År 2019 svarade 23 % av eleverna ”instämmer delvis” och 69 % av eleverna ”instämmer helt”.

På frågan ”Mina lärare informerar mig regelbundet under kursen vad jag behöver göra för att nå målen” visade resultatet följande:

- År 2021 svarade 46 % av eleverna ”instämmer delvis” och 38 % av eleverna ”instämmer helt”.
- År 2020 svarade 48 % av eleverna ”instämmer delvis” och 34 % av eleverna ”instämmer helt”.
- År 2019 svarade 49 % av eleverna ”instämmer delvis” och 34% av eleverna ”instämmer helt”.

6. Röster

I detta avsnitt redovisas det som framkommit i intervjuerna med elever och personal.

Elevernas röster

Undervisning

Elevernas generella uppfattning om undervisningen är att den ska innehålla mer varierade arbetsätt och upplägg på lektionerna, nya metoder att lära sig på, delaktighet, stöd från läraren samt intresseväckande och motivationshöjande lektioner. Ett sätt att variera undervisningsformer och upplägg är att genomgångar varvas med teori och praktiska moment.

I matematik vill eleverna se variation på hur man kan göra en uträkning på olika sätt och i svenska tycker många att det är svårt och jobbigt att prata inför helklass och vill se ett varierat arbetsätt på det momentet. Elever uttrycker välvilja till att arbeta både i grupp och enskilt och få möjligheten att redovisa på olika sätt. De vill även få möjligheter till variation i provutförandet. Elever ger förslag på att skolan ska införa en förbättringsuppgift för att höja betyget. Nedan följer citat som visar på elevernas tankar kring variation i undervisning.

Först en uppgift, sen en film och skriva en recension. Lyssna på låtar och göra en uppgift kring det. Det är en variation.

Jag tycker en rolig lektion är när läraren är aktiv under lektion och ställer frågor till eleverna... Läraren borde hjälpa till och vara aktiv och hjälpa eleverna med allt.

Gör mycket praktiskt. Hela tiden varierande. Muntligt och debatter... grupparbeten. Jag har jobbat mer eller mindre i grupper. Med muntliga redovisningar och varierande studier blir det enklare och roligare att göra. Roligare än att bara läsa boken.

Alla deltar på lektionen, vill lära sig, läraren ska vara tydlig, läraren låter oss vara delaktiga, och vi som bara får prata. Diskussioner, grupper och att alla får vara delaktiga i lektionen. Det är jobbigt att lyssna efter 40 minuter. De ska ställa frågor till oss. Variation. Få in fler möjligheter att visa sina kunskaper utöver prov. Inte bara visa sitt bästa vid ett tillfälle.

Får göra mycket praktiskt. Hela tiden varierande...muntligt, debatter och grupparbeten. I grupparbeten går det även att visa mitt eget arbete... Att göra muntliga redovisningar och med varierande studier så blir det enklare och roligare än bara att läsa i boken.

Matematik

Matematik är det ämne som vållar störst svårighet hos de tillfrågade eleverna. Eleverna beskriver vad de ser skulle hjälpa dem mer i undervisningssituationer. De vill ha stöd av läraren, mindre klasser eller grupper och kortare genomgångar samt att läraren ställer frågor till eleverna på matematiklektionerna. Eleverna upplever att matematiken är svår och de uttrycker behov av hjälp och stöd i mindre grupper. De önskar mer tid och extra hjälp. Flertalet av eleverna uttrycker att de i mindre grupper vågar fråga mer och att det är lättare att lära sig. En elev säger att ett sätt att förbättra matematiken är att tillsammans med läraren göra en individuell plan kring vad som eleven kan göra.

...gå till läraren berätta att jag vill lägga upp en plan...vad jag kan göra?

En svårighet med matematiken enligt eleverna är att det går för fort fram och ibland är det långa genomgångar som leder till att eleverna tappar fokus. Eleverna föredrar i stället korta presentationer på 20–30 minuter.

Matematik är mest svårt att sitta still en hel lektion och räkna. Man bränner ut sig själv på att göra samma sak om och igen. Samma typ av uträkning. Ekvationer och nästa likadana ekvationer. Det tar lätt udden ur en.

Långa lektioner till exempel 50 minuter att bara lyssna, orkar inte lyssna via Teams. Bra är att gå fram till tavlan, ibland exit-tickets, fem frågor och testfrågor.

Genomgångar är viktiga till exempel om algebra, inte långa. Läraren borde ställa frågor till oss.

Ostabil, har inte haft någon "wow-lektion". Fördrar korta presentation ca 20 minuter, exit-ticket, speciellt under coronapandemin.

Matematiken är svår att lära sig i skolan. Två lektioner och hålla en genomgång och sista lektionen får vi jobba själva. Där vi får jobba själva och det är många som bara frågar hela tiden och det är svårt att få den personliga hjälpen som man behöver. Det kan bli lite högljutt också. Det finns ett stort behov av att få stöd i matematiken.

En bra matematiklektion

Eleverna förklarar hur en bra matematiklektion är för dem. Det är när elever hjälper varandra. Ytterligare exempel som lyfts fram är en planering för hela läsåret och vecka för vecka. Eleverna efterfrågar hjälp i form av uppgifter inför prov och övningsprov som hjälper dem att lättare förstå det kommande provet.

Vår lärare säger till att ni som förstår kan börja medan han fortsätter att gå igenom på tavlan... så att de som har lite svårare kan förstå. Men de som har förstått kan börja tidigare. Det fungerar bra.

Svenska, svenska som andraspråk och engelska

Svenska, svenska som andraspråk och engelska är ämnen som de tillfrågade eleverna inte ser som de svåraste ämnena men vissa elever önskar mer variation medan andra elever redan har variation på sina lektioner som de är nöjda med. De elever som vill ha mer variation önskar mer varierande arbetsätt i både svenska och engelska men även samarbete med andra lärare till exempel i samhällskunskapen, genom att läsa samhällsvetenskapliga texter på svensklektionerna. Några elever vill ha mer hjälp att bättre förstå den svenska grammatiken.

Det som fungerar bra enligt eleverna är när de får göra kortare presentationer, får många skriftliga inlämningar och skrivtid på lektionerna.

Engelskan... Det har funkat jättebra. Alltid möjlighet att komplettera och man kan alltid lösa saker... Varierande uppgifter. Stöd i ämnet engelska går jättebra. En toppenbra lärare. Man har gjort det på ett roligt sätt. Först en uppgift, sen en film och skriva en recension. Lyssna på låtar och göra en uppgift kring det. Det är variation... Engelska, ibland jag haft lite svårare och då har min lärare kunnat töja lite på uppgiften.

Stöd i undervisning

Ett återkommande behov som lyfts av eleverna är stöd i undervisningen. Behovet av stöd kopplas till alla ämnen i intervjuerna. Eleverna uttrycker att de vill ha mer stöd och hjälp i klassrummet av både läraren och klasskamraterna. De ser att de kan lära sig mer och förstå om de tar hjälp av varandra i klassrummet. Eleverna önskar att läraren anpassar lektionen till allas nivå samt mer hjälp och stöd kring hur de ska gå vidare i en uppgift som blivit bedömd.

Önskar stöd i nästan alla ämnen. Man gör en uppgift och får respons från lärare och betygssamtal på vad som saknas och detta måste vara med och är ett krav. Jag undrar Hur ska jag göra det? HUR? Läraren säger att jag har missat.... men jag vet inte HUR jag ska gå till väga att gå vidare?

Sätt in mentorstid en timme, schemalagt där man får hjälp. Studieverkstaden är det mycket folk och när det är mycket folk så då blir det inte att man går dit, svårt att få hjälp.

Ytterligare behov av stöd som framkom handlar om att få flera mindre prov i stället för stora prov, för att ha en chans att studera bättre. Eleverna upplever det som väldigt stressigt att många prov hamnar samma vecka. Det innebär att eleverna måste prioritera något ämne mer än något annat, vilket eleverna inte ser som optimalt med tanke på att det är viktigt att visa sina kunskaper.

Inte alltid stora prov, bättre med små uppgifter. Jag tycker att det räcker med två stora prov per termin och ämne.

Är stressad av för mycket uppgifter och prov i veckan. Blir kvantitet istället för kvalitet. Inför provplan där lärare sitter tillsammans och pratar om betygsschema med mera... Det måste finnas en gräns för hur många prov man får ha. Hur arbetar lärare kring detta? Det är inte hälsosamt för oss elever.

Provschema, vi försökte och mentorerna pratade med de andra lärarna, gick inte så bra.

Viktigt att läraren anpassar till allas nivå och inte bara tänker på de som har en hög nivå. Det är bra, samtidigt missar man ännu mer och man är inte lika ambitiös.

På frågan kring vad eleverna behöver av skolan för att förbättra sina resultat i svenska, svenska som andraspråk, matematik och engelska svarar eleverna att i ämnet matematik vill de se mer av matematikstöd på olika tider under hela dagen med extra lärare, mindre grupper, gruppdiskussioner samt lärare som går runt och hjälper och förklarar.

Intresse och motivation

För att vara i skolan och lära sig bättre talar eleverna om vikten av motivation och intresseväckande lektioner. Eleverna menar att ett intressant ämne gör det lättare att lära sig och ta till sig informationen, men finns inte motivationen är det svårt.

Det är svårt att lära sig något som inte är intressant. Det är tydligt och relevant. Du behöver lära dig det här för att vi har bestämt av någon anledning. Engelska språk det är något att ha nytta i arbete. Fördel att kunna tala olika språk. Eget intresse – lärare eller rummet eller undervisningen.

För mig handlar det om att läraren behöver göra det intressant så att man förstår sammanhanget. Inte bara skicka ut och kunna läsa danska och norska. Man behöver förstå varför man ska kunna detta.

Jag tycker att läraren ska förklara varför. Peka på kunskapsmålen. Varför gör man det? Det behöver vara relevant för kursen.

Lärares ledarskap och förhållningsätt

Eleverna uttrycker att läraren och det ledarskap som läraren utövar i klassrummet är av stor betydelse för deras lärande. De aspekter som nämns och påverkas av lärarens ledarskap är engagemang, studiero, stöd och anpassning i undervisningen. En nyckelfaktor som tydligt framkom som eleverna påverkas av är lärarens intresse för sitt ämne och undervisning. Eleverna menar att lärarens engagemang är avgörande för att få upp intresset för ämnet och att lära sig mer.

Engelskläraren bade koll på sitt ämne. Han visste ... vi bade ett rollspel, han vet hur man ska få en engagerad, vet hur han ska få med eleverna.

Läraren gör mycket. Är läraren är glad och har en bättre kontakt med sina elever... Vår mattelärare, det är enkelt att förstå honom. Alla tycker att hans lektioner är roliga. Det är viktigt att alla får vara delaktiga och uppnå gemenskapen i klassen och det går att samarbeta i jämförelse.

Jag tycker en rolig lektion är när läraren är aktiv under lektionen och ställer frågor... Läraren borde hjälpa till och vara aktiv och hjälpa eleverna med allt.

Själva lärare är viktigt. Jätteviktigt. Tråkigt ämne eller svårt ämne - borde ha en trevligare lärare så man hänger med.

Jag tycker en rolig lektion är när läraren är aktiv under lektionen och ställer frågor. Det räcker inte bara med att ge en uppgift och gå. Läraren borde hjälpa till och vara aktiv och hjälpa eleverna med allt.

Lärarens engagemang är avgörande.

Någonting jag har märkt... Jämför jag olika lektioner. Svenska är roligare att vara med på. Det blir hela tiden roligare i jämförelse med andra ämnen. Läraren gör mycket. Jag tycker om när läraren är glad och har en bättre "connection" med sina elever. Vår mattelärare, det är enkelt att förstå honom. Alla tycker att hans lektioner är roliga. Det är viktigt att alla får vara delaktiga och uppnå gemenskap i klassen.

Läraren behöver finnas där... Och när man frågar ska man få hjälp. Jag gillar när man får mycket feedback. Lärare som bjuder på sig själva men också kan säga ifrån.

Gymnasiesärskolan

På frågan "Vad är viktigast i skolan för att man ska lära sig?" svarar eleverna i gymnasiesärskolan att det ska vara trevligt, en bra stämning och att man säger hej till varandra. En annan viktig sak som eleverna lyfter är att de vill få hjälp när de behöver det och att när alla hjälps åt så känns det roligt och trevligt. Elever tycker att spela spel är bra för då lär de sig ord men även undervisning med praktiskt innehåll som även det gör det roligare och lättare att lära sig. Andra saker som är viktigt i skolan för att lära sig är att ämnet är intressant och att eleverna har nytta av det de lär sig och att läraren är snäll. Elever som är blyga vågar inte alltid räkna upp handen.

Under pandemin hade eleverna mest närundervisning och praktik. Några elever upplevde att ämnena fungerade sämre under pandemin och några tyckte att det var bättre att vara i skolan och träffas och umgås. Eleverna tyckte att praktiken fungerade bra.

Verksamhetens röster

Andra yrkeskategorier med erfarenhet i verksamheten som deltagit i intervjuerna är ämneslärare, specialpedagoger och rektorer.

Lärare och specialpedagoger

På frågan ”Vad och hur kan kvaliteten på undervisningen utvecklas och förbättras?” svarar lärarna att den kan förbättras genom kollegialt lärande, ledarskapet i klassrummet och genom ökat samarbete kring vad som fungerar bra i undervisningen. Gemensamma planeringsplaner kring undervisningen för att sedan fördjupa sig och utvärdera undervisningen är andra förslag. Lärarna menar att det handlar om att våga vara självkritiska till det som görs i klassrummet och skapa både långsiktiga och kortsiktiga planer eftersom det är viktigt för att nå målen. Vidare önskas fortbildning i matematik, nya metoder och ny forskning. Neuropsykiatrisk funktionsnedsättning, och frånvaroproblematiken ingår även i detta.

Lärarna anser att elevers utveckling måste innefatta bättre förståelse för matematik sett till samhällsnyttan och hur matematiken kan användas för att få bort stämpeln att matematik är svårt. Undervisning kan bli bättre om material individualiseras för olika nivåer och hur lärarna pratar med eleverna. Lärarna ser att det krävs flexibilitet kring elever och undervisning för att ge dem så bra förutsättningar som möjligt att klara målen. Exempel på förutsättningar är mer tid på lektionerna att läsa, flytta provdag samt hur en uppgift kan lämnas in. Lärarna menar att de måste försöka hjälpa till att sänka elevernas stressnivå. Flexibiliteten för eleverna handlar även om vad som sker i klassrummet.

Undervisningen kan förbättras enligt lärarna genom fördjupat arbete kring elevernas motivation till att vilja studera och få dem att komma till skolan men även skapa mer studiero. Kvaliteten på undervisningen kan förbättras menar lärarna genom tydlighet i klassrummet och att läraren rör sig mer i klassrummet och synliggör eleverna mer, samtidigt som läraren punkterat upp på tavlan vad som ska göras. Vidare menar lärarna att undervisningen skulle gynnas av mindre klasser eftersom de då skulle ha mer tid till att gå runt och hjälpa varje elev, men det skulle även underlätta för klassövningar och gruppdiskussioner.

Det finns en önskan från lärarna om fler specialpedagoger med ämneskompetens i svenska som andraspråk och matematik. Förslag ges att matematiklärare får läsa till specialpedagog. I dag finns det fungerande stödverksamhet med olika modeller.

Vad behöver eleverna för att lättare nå målen?

Eleverna behöver främst extra tid och stödverksamhet menar lärarna. Det kan till exempel vara riktade insatser med två lärare i klassrummet. Lärarna ser att eleverna behöver de stödverksamheter som redan finns på skolan men att det kan finnas elever som behöver ännu mer tid för till exempel genomgångar. För att eleverna lättare ska nå målen behöver de fler saker enligt lärarna i form av lektionsdesign, tydliga instruktioner, återkoppling och uppföljning.

Lärarna lyfter att det behövs ett mer förebyggande arbete kring överlämning från grundskolan för de elever som börjar årskurs 1, för att öka förståelsen för hur systemet och organisationen kring stöd och hjälp fungerar på gymnasiet i förhållande till grundskolan. Detta för att eleverna ska få bättre möjligheter att nå målen.

Vilka utmaningar finns det i dag?

På frågan vilka utmaningar som påverkar elevernas förutsättningar svarar lärarna att en utmaning är att få eleverna till skolan så att de kan få det stöd och den hjälp de behöver. Några andra utmaningar är att få eleverna att lämna in sina uppgifter samt elevernas trötthet där lärarna menar att många elever inte lägger sig inte i tid och störs under natten, vilket påverkar skolsituationen.

Många lärare uttrycker elevers bristande ämneskunskaper i svenska, svenska som andraspråk, matematik och engelska som en utmaning eftersom det medför att eleverna får svårt att ta igen det de missat under läsåret.

Eleverna behöver hjälp med ord, begrepp, läsa mellan raderna, lässtrategier och skrivstrategier.

Läsning är en utmaning. Läsning av främst längre texter. Utmaningen ligger i att elever i dag inte läser någon slags litteratur, läser inte böcker. De missar ett visst språk. De läser andra texter...

Lärarna ser att många elever inte har tillräcklig omvärldskunskap vilket leder till svårigheter vid diskussioner och samtal. Sett till kunskapskraven krävs det diskussion i olika ämnen och teman. Lärarna menar att eleverna inte har med sig tillräckligt med kunskaper från årskurs 7–9 när det gäller tala, skriva och läsförståelse. Eleverna förstår inte kunskapsnivåerna.

De utmaningar som lärarna upplever rör inte bara ämneskunskaper utan även elevernas allmänna skolstress och matematikångest. Lärarna upplever svårighet att motivera eleverna. I nedanstående citat berättar några lärare vad de anser att eleverna behöver för att lättare nå kunskapsmålen och tillgodogöra sig undervisningen.

Det finns elever som ännu inte kan studieteknik. De har ingen studievana eller stöd hemifrån.

Vi ser att fler elever behöver mer stöd för att nå målen genom extra anpassningar. Det krävs mer av de eleverna för att de ska vara förberedda för högskola.

Bristande ämneskunskaper i vissa ämnen hos studiehandledare som medför svårigheter för eleverna att få adekvat stöd och hjälp.

Klasserna är stora vilket gör det svårt till individualisering och att ge hjälp och stöd till alla elever oavsett kunskapsnivå.

Klasserna är stora med 32 elever. Jag ska se alla, hjälpa alla... Alla kan inte samma saker. Utmaningen är att individualisera. Det är tuffare i klassrummet. På distans är Teams bättre för elever som inte vågar tala eller ta plats i klassrummet... Det har öppnat vägar för dem genom Teamschatten att visa vad de kan.

Rektorer

Hur ser den samlade bilden ut över elevers förmåga att nå målen?

Rektorerna anser att den samlade bilden över elevers förmåga att nå målen ser olika ut från program till program. Några elever gör det bra och några har låga förkunskaper. Rektorerna menar att lärare upplever frustration över att eleverna har låga kunskaper med sig från grundskolan.

Rektorernas samlade bild är att det under pandemin var många elever som hade svårt att hålla ihop sina studier, även de elever som i vanliga fall klarar det. Det framkom att skolorna hade bra struktur och organisation tillsammans med elevhälsan kring elever som då låg i riskzonen.

Vilka utmaningar finns det i dag?

Rektorerna ser att dagens utmaningar bland annat är de låga meritvärdena in till gymnasiet och bristande kunskaper i svenska språket.

Vad behöver du som rektor utveckla för att kunna stödja lärare och elever på bästa sätt?

Rektorerna anser att lärarna behöver mer tid till att möta elevernas behov och ge elever som inte klarat grundskoleämnena extra hjälp. Det behövs organiseras mer tid för stöd till eleverna. Vidare finns det behov av att arbeta mer med det systematiska kvalitetsarbetet genom fördjupad analys samt att kontinuerligt följa upp, utvärdera och analysera tillsammans med lärarna.

7. Analys

Hur ser eleverna, lärarna, specialpedagogerna och rektorerna på undervisning för ökad måluppfyllelse? På vilket sätt kan antalet behöriga elever öka inom gymnasieskolan och hur kan fler elever nå examen? Resultaten kommer i detta avsnitt att analyseras och kopplas till aktuell forskning.

Elever

Varierad undervisning

Resultatet visar att eleverna eftersöker bland annat mer varierad och intresseväckande undervisning som skapar motivation och ger tydligare koppling till nutid. Eleverna vill ha lärarens stöd och hjälp och ser att lärarens ledarskap, engagemang, stöd och anpassning kan leda till studiero.

Elevernas beskrivning av vad varierande undervisning är för dem är en undervisning som har varierande arbetsätt och arbetsformer, nya metoder och olika upplägg på lektionerna. De vill se mer av samarbets- och gruppövningar samt enskilda uppgifter. Teoretiska genomgångar ska varvas med praktisk tillämpning för att hålla energin och intresset uppe. Eleverna ser att läraren behöver anpassa lektionerna till alla elevers nivåer genom att ibland individualisera för någon enskild och ibland ha en varierad helklassundervisning. Det ämne som kräver mest variation är matematik där eleverna uttrycker svårigheter att förstå och hänga med på genomgångarna eftersom många elever ligger på olika nivåer. Därför vill eleverna att läraren förklarar samma fenomen fast på olika sätt och tillfällen. Eleverna vill ha tid på lektionerna till att öva på det som läraren har gått igenom, till exempel inom matematiken. Att lektioner ska vara varierade påverkar

lärandet menar eleverna. Varierad undervisning leder till roligare lektioner, ökad prestationsförmåga samt ett ökat lärande. Resultatet i Hirshs studie överensstämmer med det som eleverna har uttryckt i denna barnkonsekvensanalys.³⁸ Eleverna efterfrågar variation i undervisningen där läraren både visar och förklarar fast på flera olika sätt. Att variera undervisningen ökar motivationen menar eleverna.

Barnkonsekvensanalysen och den forskning som finns inom området visar att gymnasieelever tycker att genomgångar är för långa, vilket gör det svårt för dem att hålla uppe koncentrationen samtidigt som det finns lite tid över till att öva. De tillfrågade eleverna i denna undersökning och i den forskning Hirsh tagit fram, visar att gymnasieelever tycker att ett bra sätt att lära sig är om läraren varvar teori och praktik. Detta lyfts även fram i läroplanens riktlinjer³⁹ där läraren i undervisningen ska skapa en sådan balans mellan teoretiska och praktiska kunskaper som främjar elevernas lärande.

I barnkonsekvensanalysen från 2020⁴⁰ framkom det att eleverna under pandemin upplevde lektionerna som monotona och lärarna upplevde svårigheter att kunna variera uppgifterna. I elevbarometern från 2021 svarade 48 % av eleverna ”instämmer delvis” och 40 % av eleverna ”instämmer helt” på frågan ”Mina lärare använder olika undervisningsmetoder i undervisningen inom en och samma kurs”.

Det finns flera beröringspunkter med gymnasieelevernas utsagor i denna barnkonsekvensanalys som bekräftar forskningens syn på god undervisning.⁴¹ Precis som eleverna i denna undersökning visar Hirshs⁴² forskning att eleverna har svårt att ta till sig undervisning om de inte kan se sambandet med verkligheten och de ställer sig frågande till användningen av kunskapen. De intervjuade eleverna uppgav exempelvis språkhistoria i svenska som oviktig kunskap för dem. Utöver att ge eleverna verklighetsbaserad undervisning behöver lärarna hjälpa och stötta eleverna i deras kunskapsutveckling.

Stöd i undervisning

De intervjuade eleverna vill ha mer hjälp av sina lärare under lektionerna och på olika sätt. Det stöd som eleverna eftersöker i klassrummet kan avhjälpas genom scaffolding, stöttning, som innebär att eleverna utmanas att komma vidare och komma i kontakt med sin proximala utvecklingszon som endast kan nås via hjälp av någon mer kunnig.⁴³ Eleverna vill att läraren ska ställa frågor till klassen, de vill vara delaktiga. Metakognitiva frågor ställda av läraren skapar den proximala utvecklingszonen så att det bidrar till ett kognitivt språng i elevernas tänkande. På vilket sätt dialoger förs och används i klassrummet av lärarna är avgörande för hur lärande, delaktighet och inflytande sker och olika frågor har olika syften.⁴⁴ Vidare förutsättning för bra dialoger är att klassrumsklimatet utgörs av en tillåtande samtalskultur vilket ökar elevernas chans till att nå proximal utvecklingszon och våga prata.

³⁸ Hirsh (2021)

³⁹ Lgr 11

⁴⁰ Barnkonsekvensanalys *Elevers rätt till utbildning, hälsa och utveckling under coronapandemin* (2020)

⁴¹ Hirsh (2021)

⁴² Hirsh (2021)

⁴³ Philgren (2020)

⁴⁴ Philgren (2020)

Intervjuerna visar att eleverna önskar mer stöd i skolan, både i och utanför klassrummet. I Skolinspektionens rapport⁴⁵ framkommer det att gymnasieeleverna vill ha fortsatt stöd, trots att stöd redan har getts. Skolinspektionens rapport pekar också på att skolorna måste bli bättre på att ta reda på orsakerna till svårigheterna för eleverna att nå målen och därefter erbjuda stödinsatser som utgår från elevernas behov, i stället för att erbjuda eleverna de organiserade stödformer som skolan har. Resultaten från elevbarometern från åren 2019–2021 visar att en majoritet av eleverna upplever att de får det stöd de behöver för att uppnå betyg E i alla kurser. Likaså upplever en majoritet av eleverna att lärarna informerar dem regelbundet under kursen vad de behöver göra för att nå målen. En stor del av eleverna känner att de får stöd av sina lärare att uppnå målen, men i intervjuerna framkom det tydligt vilken typ av stöd de önskar. Förutom stöd av läraren eller andra elever behöver undervisningen bygga på en kultur som möjliggörs av lärandesamtal som utvecklar intresse och motivation.

Motivation och tilltro till sin egen förmåga är viktiga aspekter i elevers lärande. En utmaning som lärarna lyfter i denna undersökning är elevers motivation till lärande. Utmaningen hos de intervjuade lärarna ligger i att kunna motivera eleverna till lusten och viljan att lära sig. Elevers motivation, intresse, engagemang och lärande har betydelse för studieresultat, närvaro och tilltro till att lära sig främst om det är domänspecifikt såsom matematik. Elevernas motivation påverkas av deras mindset.

Arbetet med elevers mindset eller lärandeidentitet⁴⁶ görs i grupp tillsammans med andra i ett meningsfullt sammanhang. Studierooch känsla av ett positivt sammanhang i gruppen är nödvändigt om lärandeidentitet ska utvecklas, liksom samlärande genom kommunikation och samtal. De tre viktigaste indikatorerna för positiv lärandeidentitet är tilltro till sin förmåga att lära, lärandestrategier samt förmåga till kreativitet och problemlösning. Motivation och tilltro till sin egen förmåga kommer från en stimulerande miljö och ska ses som ett resultat av prestationer och ska följas av utmaning och förmåga. Motivationen att nå ett mål ökar hos eleverna då en uppgift är inom räckhåll, är specifik och innehåller en viss nivå av utmaning, men kan även kopplas till självtillit och tilltro till sin egen förmåga.⁴⁷

Lärare och specialpedagoger

På frågan hur kvaliteten på undervisningen kan utvecklas svarar lärarna och specialpedagogerna att detta kan göras genom kollegialt lärande, ledarskapet i klassrummet och genom ökat samarbete om det som fungerar i undervisningen. Kopplat till undervisningskvalitet säger lärarna att de vill se mer av gemensamma planeringar kring undervisningen för att sedan fördjupa sig och utvärdera undervisningen. Att arbeta tillsammans med andra blir ett viktigt instrument för ökad kvalitet i klassrummet.

Samarbete kring undervisning kan förbättras genom kollegialt lärande. Fokus är undervisningens syfte och effekt där lärarna delar med sig av sina erfarenheter och genom den undervisning som

⁴⁵ Skolinspektionen (2021)

⁴⁶ Philgren (2020)

⁴⁷ William (2019)

bedrivs.⁴⁸ Det kollegiala lärandet är en viktig del i samtal om hur undervisning kan bedrivas men det krävs någon som leder, organiserar och följer upp kontinuerligt.

Lärarna i denna undersökning lyfter vikten av att våga vara självkritisk till sin undervisning och skapa både långsiktiga och kortsiktiga planer. Den viktigaste nyckeln till goda skolresultat är att lärare kollaborativt utforskar sin egen undervisnings- och klassrumspraktik. Forskning visar att det bästa sättet att stärka undervisningen är om lärare själv forskar i sin egen undervisning. Lärare som blir aktionsforskare är en bra väg att gå där det kontinuerliga utforskandet av den egna praktiken ska förstås som ett förhållningssätt snarare än en aktivitet som utförs någon enstaka gång.⁴⁹ Förbättringsarbetet tar plats i den egna praktiken, där lärarna själva ställer frågorna utifrån de behov som de ser eller upplever. Arbetet med andra lärare utgår alltid från reflektion utifrån en systematik av insamling och bearbetning av information. Förutom att undersöka sin egen undervisning och utveckla samarbetet med andra lärare behöver läraren agera i klassrummet.

Att leda och undervisa går hand i hand. Ett organiskt ledarskap för en lärare innebär att variera uppgifter och hitta rätt utmaningar för alla elever, men också kunna växla mellan gruppfokus och individfokus.⁵⁰

För att uppnå detta krävs regelbunden utveckling och fortbildning. Enligt de intervjuade lärarna finns det alltid behov av fortbildning i nya didaktiska metoder och ny forskning i alla ämnen.

Rektorer

Ett kollegialt lärande måste utgå från tillit, långsiktig utvecklingsplan och beredskap för konfliktförhållanden hos medarbetare.

De intervjuade rektorerna ser att det behövs arbetas vidare med det systematiska kvalitetsarbetet genom att analysera och följa upp elevernas resultat mer. Genom sitt ledarskap kan rektorerna påverka på individ-, process- och strukturnivå. Deras ledarskap kan på olika sätt visa riktning mot undervisning och lärande i ett kollegialt samarbete med lärarna i olika förbättringsarenor, men även genom att möta eleverna.⁵¹ Rektorer behöver leda elevernas måluppfyllelse genom att “uppfatta kontexten, läsa av terrängen, utveckla förbättringskartor med sina medarbetare, lägga kompassen och peka ut riktningen för lärandet på skolan.”⁵²

För att leda uppföljningsarbeten är det viktigt med en tydlig målbild kring det som ska förbättras. Det finns åtta punkter i en förbättringscykel som har betydelse för ett lyckat utvecklingsarbete. Den första punkten handlar om att anta ledarutmaningen, den andra punkten handlar om att göra en positionsanalys kring den kvalitativa och kvantitativa data som tagits fram. Den tredje punkten handlar om att utveckla en gemensam karta kring det som ska förbättras. Den fjärde punkten tar upp vikten av att navigera rätt i förbättringsarbetet men även förmågan att ändra kurs om så behövs. Den femte punkten rör uppföljning av resultat och utvärderingsresultat. I den sjätte punkten i förbättringscykeln handlar det om att hålla kursen hela tiden, även när förändringsarbetet är över. Likaså gäller det att fortsätta följa upp insatserna samt elevernas

⁴⁸ Håkansson (2018)

⁴⁹ Hirsh (2021)

⁵⁰ Håkansson *Utmärkt ledarskap i skolan. Forskning om att leda för elevers måluppfyllelse*. Studentlitteratur. (2018) s. 50

⁵¹ Håkansson (2018)

⁵² Håkansson *Utmärkt ledarskap i skolan. Forskning om att leda för elevers måluppfyllelse*. Studentlitteratur. (2018) s. 18

resultat. Den sjunde punkten handlar om att växla upp förändringar av undervisningen efter en förbättringsinsats och skapa mer av en "dela-kultur" där lärare delar med sig och där ny kunskap uppstår. Den sista punkten handlar om att flytta fram positionerna i fjärde generationens skolutveckling vilken utgörs av ett ledarskap mellan skärningspunkterna ledarskap, undervisning och lärande.⁵³

Utifrån den nulägesbild som framkommit i denna barnkonsekvensanalys kring elev-, lärar-, specialpedagog- och rektorsperspektiv gällande elevers lärande och undervisning, blir det tydligt att perspektiven hänger ihop och ska inte ses som isolerade resultat utan som ett samband där perspektiven berör och går in i varandra. Det går inte att bara förändra en enskild aspekt i verksamheten eftersom alla aspekter i praktiken hänger ihop och där alla komplexa utmaningar i skolan är ömsesidigt beroende delar som bildar en helhet. För att åstadkomma förändring för eleverna måste fokus ligga på eleverna och de specifika problem som uppmärksammas kring deras lärande och där utvärdering och kartläggning av den förändrade praktiken utgör en förbättringsinsats. En viktig utgångspunkt i all skolförbättring och som även forskning lyfter är vikten av att lyssna in vad de aktuella personerna har att säga i frågan, för att lättare och bättre hitta adekvata förbättringsområden.

Denna barnkonsekvensanalys visar, både utifrån elevernas synpunkter och forskning rörande undervisning, att elever som får bekräftelse och återkoppling av sin lärare, har en god relation med sin lärare vilket medför att eleverna mår och presterar bättre. Elever som blir respekterade och sedda i klassrummet känner uppskattning. Elever som stimuleras genom undervisning upplever framgång, känner motivation och upplever mindre stress. Forskning kring relationell pedagogik kan bli en ny ingång för att se på pedagogiken utifrån hur världen ser ut i dag och hur långt forskningen har kommit i ämnet. Intressant är hur eleverna och lärarna belyser motivation på olika sätt. Motivation ses både som yttre och inre motivation men det är den inre som har mest betydelse för lärandet och elevers autonomi, självreglering och metakognition. Detta är något som skolan behöver stötta eleverna i för att utveckla. Hela skolans arbete och organisation sker på individ-, process- och strukturnivå och behöver genomlysas för att eleverna ska nå framgång och resultat. Lärare behöver organiserad tid för att möta andra lärare och planera och prata om sin undervisning utifrån de indikatorer som kommer fram i undervisningens utfall. Därefter ska effekter utvärderas och resultatet hos eleverna förbättras, samtidigt som rektorer behöver skapa och leda lärandet med fokus på undervisning och elevernas lärande.

Undervisningsuppdraget är komplext och måste också ses som det. Det finns ingen universal undervisningsmetod som fungerar för alla elever, utan varje metod måste prövas av lärare för att sedan utvärderas och se vilket utfall den får för just den grupp elever som den avser.

För att göra en prövning av elevers bästa har elever från de tre gymnasieskolorna, med representanter från olika klasser, program, kön och nationalitet, frivilligt varit delaktiga i intervjuerna och haft inflytande genom att göra sina röster hörda kring frågor som rör deras undervisning, lärmiljö och mående. Deras åsikter är det underlag som ligger till grund för denna barnkonsekvensanalys. Elevernas svar från elevbarometern har även tagits med i studien i enlighet med artikel 12 i barnkonventionen. Därutöver har frågan ställts till de personer som har

⁵³ Håkansson (2018)

erfarenhet inom området. De tillfrågade lärarna, specialpedagogerna och rektorerna har varit delaktiga och kommit med erfarenheter och synpunkter kring elevernas skolsituation.

8. Bedömning av elevers bästa och förslag till beslut

Enligt barnkonventionen har elever rätt till utbildning och de har rätt att uttrycka sin mening och höras i alla frågor som rör dem. Bedömningen i denna barnkonsekvensanalys bygger på barnkonventionen och skollagen. De mest betydande artiklarna från barnkonventionen är 2, 3, 6, 12, 24 och 28 samt paragraferna 1 kap 4 §, 1 kap 9–10 §§ och 3 kap 2 § från skollagen. Syftet med studien är att besvara frågorna; på vilket sätt kan antalet fler behöriga elever öka inom gymnasieskolan och hur kan fler elever nå examen så att vi säkerhetsställer elevers rätt till att alla elever är lika mycket värda, har samma rättigheter och inte får diskrimineras enligt artikel 2, elevers rätt att uttrycka sin mening enligt artikel 12 och elevers rätt till utbildning enligt artikel 28 i barnkonventionen. Studiens syfte är att säkerhetsställa att gymnasieeleverna i Halmstad får den utbildning som de enligt lag har rätt till enligt 1 kap 4 §, som handlar om att främja elevers utveckling och lärande där utbildningen tar hänsyn till elevers olika behov och elever ges stöd och stimulans att utvecklas så långt som möjligt. Strävan ska vara att uppväga skillnader i elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen. Ett av utbildnings- och arbetsmarknadsnämndens mål handlar om att öka måluppfyllelsen genom likvärdiga förutsättningar och en utvecklad undervisning, vilket denna barnkonsekvensanalys har sin utgångspunkt i.

De förslag till beslut som presenteras i detta avsnitt beskrivs utifrån elevernas upplevelse och syftet är att eleverna ska påverkas positivt av den undervisning de möter. En positiv effekt av beslutsförslagen är att fler elever känner sig lyssnade på och sedda och därmed behöver färre känna sig exkluderade i undervisningen. En annan effekt blir den ökade yttre och inre motivationen hos eleverna till att vara i skolan och känna hopp inför framtiden.

Nulägesbilden visar elevernas uppfattning om den lärandemiljö de möter i sin undervisning. Eleverna upplever att en mer varierad undervisning där läraren möter individuella behov, men även en varierad helklassundervisning, ökar både motivationen och möjligheter till lärande. I grunden är lärande relationellt och socialt och bygger på samspel. I det sociala samspelet ingår förhandling och samarbete som bygger ny kunskap. Eleverna önskar bättre relation med sina lärare och ser vikten av goda relationer mellan lärare och elever, där de pekar på vikten av skapandet av grupptillhörighet och sammanhang i sin klass.

Därför görs följande bedömningar och förslag till beslut:

1. Ledning och stimulans

Bedömningen är att elever upplever en låg grad av variation i val av undervisningsformer och arbetssätt, vilket ger oss anledning att diskutera elevers upplevelse av undervisningen. Elever eftersöker en mer varierad undervisning med större delaktighet och inflytande i rådande studiesituation för ökad motivation och stimulans. Ökad motivation och stimulans bidrar till möjlighet för elever att utvecklas i sitt lärande och nå uppsatta kunskapsmål.

- Beslut: Huvudman, gymnasiechefer och rektorer får i uppdrag att inventera och kartlägga lokala behov av en varierad och differentierad undervisning för ökad motivation. Kartläggningen kan innebära att synliggöra nuvarande val av undervisningsformer och arbetssätt. Vilka framgångsfaktorer finns? Vilka behov behöver utvecklas och vilka delar ses som prioriterade? Vad behöver undersökas vidare för det fortsatta arbetet?

2. Professionellt kollegialt samarbete

Bedömningen är att lärare behöver få tid till att planera och prata om ämnesundervisning, stödja, utvärdera och följa upp elevernas progression utifrån undervisningens komplexitet och olika dimensioner såsom metodologiska, didaktiska, innehållsliga, relationella och mellanmänniska.

- Beslut: Rektorer organiserar ämneslärare och andra professioner för fördjupade och regelbundna kollegiala samarbeten kring undervisningens mål, effekt och vad som leder till motivation och lärande.

3. Förbättra elevernas arbetsituation

Bedömningen är att eleverna upplever skolsituationen som stressande genom att flertalet prov ligger samma vecka och att de känner att de inte finns någon förståelse hos lärare och ledning för att komma till rätta med detta trots att problemet har påtalats tidigare. Elevhälsan och skolan behöver tillsammans hitta fler och andra former för att stödja elevers kunskapsutveckling på både individ-, process- och strukturnivå. Ett sådant stöd är bland annat att se över elevernas arbetsförhållanden och skapa goda förutsättningar för elevernas chanser att uppnå kunskapskraven.

- Beslut: Gymnasiechefer och rektorer ser till att ett operativt arbete görs för en jämnare arbetsbörda för eleverna vad gäller uppgifter och prov samt möjligheter till tidigt stöd. *Detta beslut återfinns även i barnkonsekvensanalysen avseende psykisk hälsa under punkt 3 i avsnittet "Bedömning av barnets bästa och förslag till beslut".*

4. Återkoppling till elever samt information

- Beslut: Gymnasiechefer och rektorer får i uppdrag att informera skolpersonal och elever om barnkonsekvensanalysens innehåll och beslut.
- Beslut: Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden får information i början av år 2022.

5. Konsekvensutvärdering

Utvärdering av beslutspunkterna sker på huvudmannanivå inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet under år 2023.

Halmstads kommun 2022-02-24

Alexandra Botteri, Solveig Lagerhall och Thomas Karlsson

9. Beslut

Beslut kommer att samverkas med berörda parter i början av år 2022.

Halmstads kommun 2022-02-24

Ewa Kristensson, förvaltningschef utbildnings- och arbetsmarknadsförvaltningen

10. Litteraturlista

- Aspelin, J & Johansson, L. (2017). Pedagogisk forskning i Sverige Årg. 22 nr 34.
- Barnrättskommitténs allmänna kommentar nr. 14 [2013]
- Berg, G. Sundh, F. Wede C. (2013). Lärare som ledare. I och utanför klassrummet. Studentlitteratur.
- Blossing, U. (2017). Att organisera för skolframgång. Strategier för en likvärdig skola. Natur och kultur.
- Blossing, U. (2021). Redskap för det kollegiala lärandet. I Rönnström, N. & Johansson, O (Red.), Att leda förbättra skolor med stöd i forskning: exempel, analyser och utmaningar.
- Fullan, M, Quinn, J, Mceachen, J. (2018). Deep learning. Engage the world, change the world. Corwin.
- Hirsh, Å. (2020a). Att forma undervisning som möter elevernas behov. Skolverket.
- Hirsh, Å. (2021b). Relationellt ledarskap i klassrummet. Så skapas magi. Natur och kultur.
- Håkansson, J & Sundberg, D. (2018). Utmärkt ledarskap i skolan. Forskning om att leda för elevers måluppfyllelse. Studentlitteratur.
- Håkansson, J. (2020). Utmärkt undervisning. Studentlitteratur.
- Gunnarsson, F., Hjertröm, P., Jensen, A., Philgren, A. (2020). Undervisningsstrategier för lärandeidentitet. Studentlitteratur.
- Utbildnings- och arbetsmarknadsförvaltningen Halmstad. (2020). Barnkonsekvensanalys om elevers rätt till utbildning, hälsa och utveckling under coronapandemin.
- Skolinspektionen. (2020). Tio år av elevers röster. Skolenkät 2010-2020. [Skolenkäten 10 år \(skolinspektionen.se\)](https://www.skolinspektionen.se)
- Skolinspektionen. (2021). Att arbeta med individuella stödinsatser i gymnasieskolan. Fokus på skyndsamt, helhetsperspektiv och elevdelaktighet.
- Skolverket, (2019). Hälsa för lärande-Lärande för hälsa.
- Skolverket, (2021). Att forma undervisning efter elevers behov.
- William, D. (2021). Att följa lärande. Formativ bedömning i praktiken. Studentlitteratur.

Bilaga

Frågebatteri semistrukturerade intervjuer

Frågor till elever

- Vad behöver du för att förbättra dina resultat i svenska, svenska som andraspråk, matematik och engelska?
- Vad fungerar bra i dessa ämnen?
- Vad har fungerat mindre bra?
- Vilket ämne har fungerat bättre respektive sämre under pandemin?

Frågor till lärare och specialpedagoger

- Hur ser din samlade bild ut över elevers förmåga att nå målen i ditt ämne?
- Vilka utmaningar finns det idag?
- Vad behöver eleverna för att lättare nå målen?
- Vad behöver du utveckla i din undervisning och vad behöver utvecklas i elevhälsoarbetet?
- Vad behöver du för att kunna utveckla ditt arbetssätt för att eleverna lättare ska nå målen?
- Vad och hur kan kvaliteten på undervisningen utvecklas och förbättras?

Frågor till rektorer

- Hur ser din samlade bild ut över elevers förmåga att nå målen?
- Vilka utmaningar finns det idag?
- Vad behöver du som rektor utveckla för att kunna stödja lärarna och elever på bästa sätt?
(Resultatnivå, strukturnivå, processnivå)